

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії та спортивних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту культури і мистецтв

Олена УСТИМЕНКО-КОСОРІЧ

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність В6 Перформативні мистецтва

(шифр і назва)

освітня-програма/програми Хореографія

(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією

НН інституту культури і мистецтв

« 29 » серпня 2025 р.

Голова Олександр РУДЕНКО

Суми – 2025

Розробники:

1. Максименко Анатолій Іванович – старший викладач кафедри хореографії та спортивних дисциплін.
2. Омеляненко Захар Валерійович – викладач кафедри хореографії та спортивних дисциплін.
3. Омеляненко Катерина Анатоліївна – викладач кафедри хореографії та спортивних дисциплін.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хореографії та спортивних дисциплін.

Протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент

Ірина ТКАЧЕНКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 18	Бакалавр	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		1-й,2-й,3-й,4-й	1-й,2-й,3-й,4-й
Семестр			
1-й,2-й,3-й,4-й, 5-й,6-й,7-й,8-й		1-й,2-й,3-й,4-й, 5-й,6-й,7-й,8-й	
Лекції			
16 год.		10 год.	
Практичні, семінарські			
188 год.		40 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
330 год.		488 год.	
Консультації:			
6 год.		2 год.	
Вид контролю: залік, екзамен			
Загальна кількість годин – 540			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю» складена відповідно до освітньо-професійної програми Хореографія підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр, галузі знань В Культура і мистецтво, спеціальності В6 перформативні мистецтва.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є базовий рівень знань та вмінь з дисципліни «Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю».

Метою викладання дисципліни «Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю» є базова підготовка майбутнього фахівця до навчання народно-сценічному танцю в хореографічних колективах та надання йому знань з теорії і методики викладання народно-сценічного танцю.

Основними завданнями дисципліни «Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю» є: засвоєння історії, теорії, передового досвіду відомих шкіл і систем народного (українського) хореографічного мистецтва; ознайомлення з історією виникнення та шляхами розвитку народного (українського) хореографічного мистецтва; вивчення танців різних народів у їх достеменному характері та притаманній манері виконання; розвиток танцювальної техніки, манери виконання акторської та музичної виразності; формування базових знань і практичних умінь, для викладання народно-сценічного танцю в хореографічному колективі.

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю» забезпечує оволодіння загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія»: **ІК.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. **ЗК02.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; **ЗК03.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; **ЗК05.** Навички здійснення безпечної діяльності. **ЗК06.** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. **СК01.** Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. **СК03.** Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах; **СК04.** Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної); **СК05.** Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків

для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти; **СК06.** Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва; **СК07.** Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності; **СК08.** Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини; **СК09.** Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції; **СК10.** Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації; **СК11.** Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу; **СК12.** Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти; **СК13.** Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу; **СК14.** Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб; **СК15.** Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту; **СК16.** Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і доброчинних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити (необхідні знання і навички до початку вивчення дисципліни): базова підготовка з класичного танцю: елементарні навички виконання вправ біля опори та на середині; знайомство з основною термінологією класичного та народно-сценічного танцю танцю; загальна фізична підготовка: розвиток гнучкості, сили, витривалості, координації; початкові знання з музичної грамоти – ритмічний слух, відчуття музичного метру й фразування; загальні уявлення про стилі та форми хореографічного мистецтва.

Постреквізити: дисципліна «Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю» є важливою для одночасного та подальшого панування таких дисциплін, як: «Ансамбль», «Теорія та методика викладання сучасного танцю», «Теорія та методика викладання українського народного танцю», «Теорія та методика викладання класичного танцю», «Теорія та методика викладання бального танцю», «Методика роботи з хореографічним колективом», «Композиція та постановка танцювального перформансу», а також під час написання курсових робіт, проходження практичної підготовки.

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання за дисципліною «Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю» передбачають: оволодіння характерними особливостями, лексико, манерою виконання танців народів світу.

Опанування дисципліни забезпечує вміння застосовувати набуті знання, вміння та навички в практичній професійній діяльності: **ПРН02.** Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності; **ПРН03.** Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань; **ПРН05.** Аналізувати проблеми безпеки життєдіяльності людини у професійній сфері, мати навички їх попередження, вирішення та надання першої допомоги. **ПРН06.** Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин; **ПРН08.** Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії; **ПРН09.** Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом; **ПРН10.** Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності; **ПРН11.** Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом; **ПРН12.** Відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності; **ПРН13.** Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва; **ПРН14.** Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора; **ПРН15.** Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін; **ПРН16.** Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності; **ПРН17.** Мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти; **ПРН18.** Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості; **ПРН19.** Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу; **ПРН20.** Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах; **ПРН21.** Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Всебічні й глибокі знання навчального матеріалу, вільне та впевнене володіння основами народно-сценічного танцю. Студент вільно володіє методикою виконання вправ екзерсису, елементів засобів виразності народно-сценічного танцю. Технічно, скоординовано, з дотриманням відповідної музично-ритмічної структури виконує рухи тієї чи іншої національності, в характері та манері виконує танцювальні етюди. Вміє

T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 3.4	T 3.5	T 3.6	T 3.7	T 3.8	T 3.9		
Поточний контроль									75	100
7	7	7	7	7	10	10	10	10		
Поточний контроль									25	
2	2	2	2	2	3	3	3	3		

Поточний контроль								Разом	Сума
РОЗДІЛ 4									
T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 4.4	T 4.5	T 4.6	T 4.7	T 4.8		
Поточний контроль								75	100
5	5	10	10	10	10	10	15		
Поточний контроль								25	
3	3	3	3	3	3	3	4		

Деталізований розподіл балів:

Загальна кількість балів за дисципліну становить 100 балів, з яких 25 балів відводиться на підсумкову форму контролю (екзамен), 75 балів (якщо залік 100 балів) студент може набрати впродовж семестру за виконання основних видів навчальної діяльності. Оцінювання здійснюється за такими критеріями:

- контрольне заняття з оцінюванням рівня виконавської майстерності та володіння методикою виконання рухів – 12 балів;
- усне опитування за матеріалами лекцій – 2 бали.
- письмові та творчі роботи: написання рефератів, створення презентацій за тематикою лекцій з метою закріплення та поглиблення знань – до 10 балів;
- самостійний розбір і демонстрація з музичною розкладкою однієї комбінації – 5 балів;
- створення комбінацій: біля станка – 7 балів за кожну комбінацію; на середині зали – 7 балів; навчальна комбінація *allegro* – 7 балів; танцювальна комбінація стрибків – 10 балів;
- запис створених або вивчених комбінацій – 5 балів за кожну, залежно від обсягу та складності;
- проведення створеної комбінації на студентах курсу: навчальна комбінація – 5 бали; танцювальна комбінація – до 5 балів.

Максимальна сума балів за поточну діяльність упродовж семестру – 75 балів (100 балів – коли залік). Підсумкова форма контролю (екзамен) оцінюється у 25 балів. Вона передбачає перевірку теоретичних знань, методичних навичок та педагогічної майстерності. Разом студент може набрати до 100 балів за дисципліну. У разі набрання менш ніж 35 балів до заліку/екзамену студент не допускається.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
--	-------------	-------------------------------

Сума балів за всі види навчальної діяльності		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

- Згідно Положенню про порядок визнання результатів навчання, здобутих у формі неформальної та інформальної освіти Навчально-наукового інституту культури і мистецтв Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти відповідно до порядку визначеного законодавством. З відповідним положенням можна ознайомитися на сайті Навчально-наукового інституту культури і мистецтв.

Критерії оцінювання результатів неформальної та/або інформальної освіти

Форма роботи	Кількість балів
Гран-прі у Міжнародних конкурсах	10
Гран-прі у Всеукраїнських конкурсах	5
Лауреат I-III ступеня у Міжнародних конкурсах	7
Лауреат I-III ступеня у Всеукраїнських конкурсах	4
Публікації у закордонному фаховому виданні	10
Публікації у фаховому виданні	7
Публікації у не фаховому виданні	5
Участь у конференціях різного рівня	5
Призові місця за участь в університетських конкурсах наукових робіт	3
Призові місця за участь у Всеукраїнських конкурсах наукових робіт	4
Призові місця за участь у Міжнародних конкурсах наукових робіт	5

Студентська монографія за підсумками магістерської або бакалаврської роботи	6
Наукова робота у співавторстві	7
Предметна університетська олімпіада	3
Предметна Всеукраїнська олімпіада	4
Предметна Міжнародна олімпіада	5
Сольний концерт	10
Персональна виставка	10
Участь у виставках різного рівня (дизайн, проектування тощо)	4
Музейна діяльність	7
Громадська діяльність за фаховою підготовкою	3
Скайп-лекція/конференція	2

5. Засоби діагностики результатів навчання

Усні опитування – для перевірки теоретичних знань, термінології та розуміння методичних принципів; поточне оцінювання – аналіз виконання практичних завдань на заняттях, динаміка професійного зростання студента; відкриті заняття – демонстрація методичних умінь у роботі з умовною аудиторією або однокласниками; академічні покази – підсумкова презентація хореографічного та методичного матеріалу; залік / екзамен – комплексна перевірка теоретичних і практичних результатів навчання (в усній та практичній формах).

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний – демонстрація прийомів, вправ, методичних дій; практичний (репродуктивний) – систематичне виконання вправ і комбінацій за зразком; проблемно-пошуковий – аналіз педагогічних ситуацій, пошук рішень у викладанні; інтерактивні методи – робота в парах і групах, методичні дискусії, розбір відеоматеріалів; метод моделювання педагогічної діяльності – створення і проведення фрагментів уроків.

6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Методика вивчення та виконання рухів першого рівня складності.

Елементи українського народного танцю та танців Прибалтики

Розділ 2. Танцювальне мистецтво Молдови, Італії та Закавказзя.

Розділ 3. Танцювальне мистецтво Польщі та Угорщини.

Розділ 4. Танцювальне мистецтво Іспанії. Циганський народний танець.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Методика вивчення та виконання рухів першого рівня складності. Елементи українського народного танцю та танців прибалтики
Тема 1.1. Предмет, мета, основні поняття курсу «Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю».

Витоки народного хореографічного мистецтва. Народний танець як складова народних обрядів і свят. Позиції рук та ніг у народно – сценічному танці.

Тема 1.2. Опанування технікою виконання вправ екзерсису першого рівня складності.

Напівприсідання та глибокі присідання (*demi-pliés et grand pliés*). Вправи для розвитку рухливості стопи (*battements tendus*). Невеликі кидки ногою (*battements tendus jettes*). Вправи на ритм. Вистукування з різними ритмічними малюнками. Вправа на виставлення ноги на каблук у різних напрямках. Колообертальні рухи ногою по підлозі (*ronde de jambs par terres.*)

М'яке розкриття ноги від коліна (*battement fondu*), – напівприсідання на опорній нозі з розкриттям коліна робочої ноги. Великі кидки ногою (*grands battements jetés*). Вправи для гнучкості тулуба (*port de brase*). великі кидки, вправи для гнучкості.

Тема 1.3. Опанування технікою виконання елементів українського народного танцю.

Основні танцювальні рухи центральних областей України: положення рук; положення рук в парі; уклін; колупалочка, віршовочки, тинки; вихилясники; Різні чоловічі технічно ускладнені рухи – трюки: кабриолі, повзунець, плинок, підсічка, щупак, яструб, розніжка, кільце, закладки, бедуїнське колесо, оберти. Вправи в русі по колу. Техніка виконання «зальотного кроку» (*pas jettes*). Просування по колу рухом українського танцю «бігунець». Використання цих рухів у різних танцювальних комбінаціях.

Тема 1.4 Побудова заняття з народно-сценічного танцю.

Основні складові побудови заняття з народно-сценічного, структура заняття.

Тема 1.5. Музичне оформлення заняття народно-сценічного танцю.

Вибір музики; позиціонування музики; синхронізація музики і рухів; звукові ефекти; виразність музики; вибір інструментів.

Тема 1.6. Вправи на середині зали (перший рівень складності) Опанування технікою виконання елементів українського народного танцю. Положення рук у парі. Рухи: «голубці», «припадання», «упадання».

Тема 1.7. Танцювальне мистецтво Прибалтики.

Загальна характеристика танцювального мистецтва Прибалтики. Характеристика форм танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 1.8. Елементи танців народів Прибалтики.

Основні елементи латиського танцю:

положення рук, ніг, тулубу;

розташування виконавців і положення рук у парних танцях;

простий крок;
 крок із підскоком;
 легкий біг;
 бокові перескоки з просуванням;
 прослизання на двох ногах;
 потрійний притуп;
 хід по колу з притупами;
 крок польки;
 крок польки в повороті у парі;
 галоп;
 галоп із зупинкою.
 Основні елементи литовського танцю:
 положення рук, ніг, тулубу;
 розташування виконавців і положення рук у парних танцях;
 простий крок;
 легкий біг;
 кроки вперед однією ногою навхрест із другою; – підскоки по чергово то на
 двох, то на одній нозі;
 стрибки із I прямої в II пряму позицію та навпаки;
 потрійний притуп;
 полька;
 кроки польки з поворотом; – стрибки в повороті.
 Основні елементи естонського танцю:
 положення рук, ніг, тулубу;
 розташування виконавців і положення рук у парному танці;
 легкий біг із підскоками;
 крок із підскоком;
 крок польки;
 полька «Трикрокова»;
 полька «Естонська»;
 полька «На підскоках»;
 «Пейя-полька» (трамплінна);
 «Талла-полька» (на всій стопі);
 «Сету-полька» (на півпальцях із поворотом);
 основний хід танцю «Ямая лабаялг»;
 «Лабаяла-вальс» (у парі);
 вальс із пристукуванням ногою; – вальс із підскоком на одній нозі; – уклін
 жіночий та чоловічий.

Тема 1.9. Навчальні комбінації та етюдна робота.

Створення комбінацій екзерсису на основі вивчених вправ першого рівня складності в характері українського і прибалтійських танців.

Освоєння елементарної координації всіх частин тіла. Робота над технікою виконання, манерою та характером рухів.

Тема 1.10. Створення розгорнутих етюдів на середині залу.

На основі вивчених елементів танців України та Прибалтики створюємо етюди за вибором викладача: хоровод український ліричний, кадриль, перепляс, прибалтійських «Ямая лабаялг», естонська «Полька через ніжку»... та інші.

Робота в парі та формування відчуття ансамблевості у студентів.

Принципи поєднання комбінацій у етюди. Робота над манерою та характером виконання.

РОЗДІЛ 2. Танцювальне мистецтво Молдови, Італії та Закавказзя.

Тема 2.1. Вправи екзерсису другий рівень складності.

Напівприсідання та глибокі присідання (*demi-plié et grand plié*) за I, II, III, IV та V прямими позиціями.

Ковзання стопою по підлозі (*battements tendus*):

з виштовхуванням п'ятки опорної ноги;

у сполученні з маленькими кидками;

у сполученні з ударами робочої ноги; – у сполученні з каблучними рухами.

Каблучні вправи:

з додаванням мазка робочої ноги («до себе»); – у сполученні з «вірьовочкою»; – у сполученні з «гойдалкою».

Вправи з ненапруженою стопою (*flic-flac*): – з наступним переступанням на робочу ногу;

з наступним підскоком на опорній нозі.

Коло ногою по підлозі і в повітрі (*rond de jambe et rond de pied par terre*):

по підлозі носком з одночасним поворотом п'ятки опорної ноги;

у повітрі з одночасним поворотом п'ятки опорної ноги з витягнутим підйомом і зі скороченим підйомом.

Повороти стопи (*pas tortillé*):

подвійні;

одинарні та подвійні з підніманням на півпальці.

М'які розвороти ноги на 90° (*battement fondu*):

низькі розвороти ніг на 45° з підніманням на півпальці опорної ноги; – високі розвороти ноги на 90° з підніманням на півпальці опорної ноги.

Нахиляння та перегинання тулубу з піднятою ногою на 90° носком біля коліна опорної ноги на півпальцях у напівприсіданні.

Підготовка до «вірьовочки» (*passe*):

з поворотом коліна робочої ноги з відкритого положення в закриті й навпаки;

з підніманням на півпальці; – на півпальцях.

Відкривання ноги на 90° (*battements developpés*):

з наступними двома ударами п'ятки опорної ноги в напівприсіданні.

Дрібні вистукування:

у стилі іспанського танцю «Zapateado».

Опускання на коліно біля каблука опорної ноги та на відстань стопи.

Великі кидки (*grand battements jetés*):

в усіх напрямках з падінням на робочу ногу в V відкриту позицію й наступним ударом (півпальцями та всією стопою) опорної ноги; – те ж саме з підніманням на півпальці опорної ноги.

Підготовчі рухи до складних технічних вправ:
«револьтад»; – «штопор»;
“повзунець”.

Тема 2.2. Вправи на середині залу (другий рівень складності).

Більш складні вправи для розвитку пластичності корпусу та рук у стилі та манері народно-сценічних танців, які вивчаються на середині залу.

Використання різноманітних поз і ракурсів національних танців.

Вивчення підготовчих вправ до складних рухів: до обертів та віртуозної чоловічої техніки.

Тема 2.3. Танцювальне мистецтво Молдови та Італії.

Загальна характеристика танцювального мистецтва Молдови та Італії. Характеристика форм танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 2.4. Елементи італійського танцю.

Позиції ніг.

Позиції та положення рук.

Навички поводження з тамбурином.

Біг:

pas emboite з положенням ноги на рівні кісточки опорної ноги та на 45° (на місці і з просуванням уперед);

pas ballonné з наступним відкриванням ноги вперед. Падебаск (pas de basque).

Pas échappé з наступним поворотом у позі attitude.

Pas balancé.

Battement tendu jeté вперед:

з ударом носком по підлозі (rique) із просуванням уперед, назад.

Послідовні удари за V позицією носком і каблуком по підлозі з підскоком на опорній нозі на місці або з просуванням назад. Зіскоки в II позицію. Підскоки в напівприсіданні (на місці, у повороті): – на півпальцях за V позицією.

Постановка комбінацій на основі вивчених елементів.

Тема 2.5. Елементи молдавського танцю. Постановка комбінацій.

«Молдовеняска»:

положення рук;

положення ніг;

розташування виконавців і положення рук у парних танцях;

основний крок танцю “Молдовеняска”;

крок із підскоком;

боковий крок-підбивка;

зіскок із каблука на всю стопу з наступним боковим кроком; – повороти в парі (руки на плечах або талії); – стрибки з підігнутими ногами.

«Хора»:

положення рук;

положення ніг;

основні рухи танцю «Хора» (повільні кроки вбік із підніманням ноги в перехресне положення, упадання, балянсе (balancé), шене (chaîné) і т.ін.

«Бетута».

Положення та рухи рук.

Положення тулубу.

Характерні кроки:

з каблука; – на всю стопу.

Бокові кроки.

Основні рухи:

перескоки з ударом ногою;

перескок із подвійним ударом усією стопою;

потрійний перескок;

потрійний перескок з ударом усією стопою; – повороти на припаданнях;

комбіновані кроки та рухи.

Постановка комбінацій на основі вивчених елементів.

Тема 2.6. Танцювальне мистецтво Закавказзя.

Загальна характеристика танцювального мистецтва закавказзя. Характеристика форм танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 2.7. Елементи танців Закавказзя. Постановка комбінацій.

Основні елементи азербайджанського танцю:

позиції та положення рук;

рухи рук;

рухитулубу, плечей, голови;

ходовий комплекс;

рухи на місці;

«сюзме» – частина танцю, яка виконується на місці;

«хирдалик» – рухи, які побудовані на дрібних переступаннях;

«гопбанмак» – рухи, які побудовані на стрибках; – повороти;

присядки (чол.).

Основні елементи вірменського танцю:

позиції та положення рук;

розташування виконавців і положення рук у масових танцях;

рухи рук;

рухитулубу, плечей, голови;

«двелі» – кроки з безперервним та інтенсивним просуванням по колу;

«сюзьма» – танець на місці;

«манруки» – дрібні рухи, які виконуються на місці;

«птуйт» – повороти на місці; – гвинтоподібні рухи та стрибки; – «чатма» – присядки.

Основні елементи грузинського танцю:

позиції та положення ніг;

позиції та положення рук;

рухи рук;

рухитулубу, плечей, голови;

«свла» – хід по колу;

«гасма» – почергові прослизання ніг уперед на носок;

«чаквра» – підскоки з почерговим ударом п'ятою та носком ноги;
рухи на колінах (чол.);
рухи на пальцях ніг (чол.);
«бруні» – повороти на одній або на двох ногах.

Побудова комбінацій на основі вивчених елементів.

Тема 2.8. Створення навчальних комбінацій екзерсису.

Створення комбінацій екзерсису на основі вивчених вправ другого рівня складності в характерах танців, що вивчалися на попередньому році: російського, білоруського і прибалтійських танців. А також молдавського, словацького, італійського та танців Закавказзя.

Освоєння поз класичного танцю та використання їх в побудові комбінацій екзерсису, координації всіх частин тіла. Робота над технікою виконання, манерою та характером рухів.

Тема 2.9. Створення розгорнутих етюдів на середині зали.

На основі вивчених елементів танців Молдови, Італії, Словаччини та танців Закавказзя створюємо етюди за вибором викладача: «Хора», «Молдовеняска», «Сирба», «Тарантела», «Каричка», «Інверсіта», «Лезгінка», «Картулі», «Мхедрулі» та інші.

Робота в парі та формування відчуття ансамблевості у студентів. Принципи поєднання комбінацій у етюди. Використання більш складних за технікою виконання елементів. Робота над манерою та характером виконання.

РОЗДІЛ 3. Танцювальне мистецтво Польщі та Угорщини.

Тема 3.1. Вправи екзерсису (третій рівень складності)

Глибокі присідання (*grand plié*) за I прямою позицією з поворотом колін.

Ковзання стопою по підлозі (*battements tendus*):

із збільшеною кількістю переведень стопи з носка на каблук і в більш швидкому темпі.

Каблучні вправи:

у сполученні з дрібними вистукуваннями; – у сполученні з “колупалочкою”.

Маленькі кидки (*battements tendus jetés*):

з ударом каблука опорної ноги в напівприсіданні; – наскрізні маленькі кидки з ударом каблука опорної ноги; – «віяло» з підскоками на опорній нозі.

Коло ногою по підлозі (*rond de jambe et rond de pied par terre*): – у сполученні з нахиленнями та перегинаннями тулубу; – на повному присіданні (для чоловіків).

Повороти стопи (*pas tortillé*):

з додаванням стрибка.

М'які розвороти ноги (*battement fondu*):

на 90°; у сполученні з піруетами.

Вправи з ненапруженою стопою (*flic-flac*) з подвійним мазком півпальцями робочої ноги «від себе» (*double flic*).

Відкривання ноги на 90° (*battements développés*) з додаванням стрибка.

Великі кидки (*grands battements jetés*):

«віялом» у координації з рухом руки й корпусом та падінням на робочу ногу у відкриту позицію й наступними двома ударами (півпальцями та всією стопою) опорної ноги;

те ж саме з підніманням на півпальці опорної ноги.

Вправи обличчям до станка:

зіскоки на півпальці за I зворотною позицією, потім на каблуки за II виворітною позицією;

«повзунець» з ударом стопою об підлогу (однією рукою за станок).

Тема 3.2. Вправи на середині залу (треті рівень складності)

Вправи для рук, тулубу та голови в манері та стилі народно-сценічних танців, які вивчаються на середині залу. Точність і чистота виконання вправ і рухів. Виховання музикальності й виразності при виконанні танцювальних елементів.

Вивчення підготовчих вправ до віртуозних рухів народно-сценічних танців, які вивчаються на середині залу.

Тема 3.3. Створення студентами комбінацій екзерсису та проведення частини заняття на практичних заняттях.

Підготовка студентами частини заняття народно-сценічного танцю, вправ екзерсису, перевірка та доопрацювання вправ на індивідуальних заняттях. Розучування окремих вправ з однокурсниками. Методичний підхід до побудови комбінацій і заняття в цілому.

Використання хореографічного матеріалу третього рівня складності.

Тема 3.4. Танцювальне мистецтво Польщі.

Загальна характеристика польського народного танцю. Характеристика форм танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 3.5. Елементи Польського характерного танцю.

«Мазурка»:

положення ніг;

положення рук;

хвилеподібний рух руки;

«ключ» (удар каблуками) – одинарний, подвійний;

«заклучення» – одинарне, подвійне;

упадання вбік у напівприсіданні з наступними двома переступаннями за III позицією (Balancé, pas – па баянсе);

«перебір» – на місці з боку в бік у напівприсіданні за I прямою позицією (pas de bourrée);

легкий біг (pas courru);

—«отбіане» – ковзання однією ногою вперед із наступним підбиванням її другою ногою в напівприсіданні;

«па галя» (pas gala) – основний хід «Мазурки»;

«голубець» – підбивання ноги, відкритої вбік на носок у прямому положенні.

«Краков'як»

Положення ніг.

Положення рук.

Притупи за I прямою позицією:

перескок з наступним притупом;

перескок з наступними двома притупами.

«Ключ» – удар каблуками (на витягнутих ногах із напівприсіданням) одинарний і подвійний.

«Кшесане» – кидок ноги з ударом каблука в прямому положенні вперед на 45° і наступний зворотний мазок півпальцями стопи по підлозі.

Кроки: галоп; крок із підскоком (на місці, із просуванням уперед, назад і в повороті).

Крок із кидком ноги вперед і стрибком з наступним згинанням ніг у прямому положенні.

«Голубець» – підбивання ноги за I прямою позицією з просуванням убік.

Тема 3.6. Танцювальне мистецтво Угорщини.

Загальна характеристика угорського танцю. Характеристика форм танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 3.7. Елементи угорського народного танцю «Чардаш», «Пантазоо»

положення рук;

положення ніг;

основні кроки танцю;

потрійні переступання (Balancé, pas – па баянсе);

«боказо» («ключ»);

біг у повороті з зіскоком у II позицію; – «голубець» (крок із приставлянням); – повороти в парі.

«Ключ» – удар каблуками (одинарний, подвійний).

«Закінчення» (одинарне, подвійне). Па балансе (pas balancé). Угорський хід:

розгортання ноги із наступними кроками;

крок з підведенням другої ноги в V відкриту позицію на півпальці;

крок з попередніми прослизанням на опорній нозі. Кабріоль (cabriole).

«Голубець» – за I прямою позицією, під час стрибка – подвійний удар ногами, витягнутими в підйомі.

Падебурре (pas de bourree) – перебір ніг за I прямою позицією з боку в бік на півпальцях у напівприсіданні.

“Вірвовочка” на півпальцях (на місці, із просуванням назад, із просуванням уперед, у повороті).

Опускання на коліно.

Тема 3.8. Створення навчальних комбінацій екзерсису

Створення комбінацій екзерсису на основі вивчених вправ третього рівня складності в характерах танців, що вивчалися на попередньому році: російського, білоруського, молдавського, словацького, італійського, танців Закавказзя та вивчених протягом цього семестру танців Польщі та Угорщини.

Використання поз класичного танцю, різноманітних ракурсів, півпальців, поворотів та обертів в побудові комбінацій екзерсису. Розвиток координації всіх частин тіла. Робота над технікою виконання, манерою та характером рухів.

Тема 3.9. Створення розгорнутих етюдів на середині залу.

На основі вивчених елементів танців Польщі та Угорщини створюємо розгорнуті етюди на вибір викладача : «Чардаш», «Мазурка», «Краков'як», «Оберек», «Куя'вяк», «Пантазоо». Обов'язкова постановка академічного характерного танцю. Робота в парі та формування відчуття ансамблевості у студентів.

Академічність у виконанні етюдів взятих з балетних вистав та поставлених на класичній спадщині. Використання більш складних за технікою виконання елементів (підтримок). Робота над манерою та характером виконання.

РОЗДІЛ 4. Танцювальне мистецтво Іспанії. Циганський народний танець.

Тема 4.1. Вправи екзерсису (четвертий рівень складності)

Напівприсідання та глибокі присідання (*demi-plié et grand plié*) за I, II, V відкритими і прямими позиціями із нахиланням тулубу.

Маленькі кидки (*battements tendus jetés*):

бальянсуар (*balançoir*) із зустрічним прослизанням на опорній нозі у напівприсіданні; «ножиці».

«Вісімка» (*rond de jambe et rond de pied par terre*) на підлозі й у повітрі: – на прямій опорній нозі; – у напівприсіданні.

Підготовка до «вірьовочки» (*pas de deux*) зі стрибком.

Повороти:

напівповорот за IV відкритою позицією на півпальцях у напів-присіданні;

2 піруети *en dehors et en dedans* у прямому положенні, працююча нога зігнута в коліні з витягнутою стопою біля коліна опорної ноги.

Розгортання ноги на 90° (*battements développés*) зі стрибком на підігнутих ногах.

Великі кидки (*grand battements jetés*):

«віялом» у сполученні зі стрибком; – у сполученні з піруетом;

у сполученні з «ножицями».

Хвилеподібний рух тулубу (обличчям до станка).

Тема 4.2. Вправи на середині залу, удосконалення техніки виконання рухів, складних та віртуозних вправ.

Вивчення рухів зі складною координацією. Розвиток витривалості за рахунок збільшення й ускладнення хореографічного матеріалу.

Використання в комбінаціях складних рухів.

Тема 4.3. Танцювальне мистецтво Іспанського та Циганського народів.

Загальна характеристика іспанського танцю та танців циганського народу. Характеристика форм танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 4.4. Елементи Іспанського танцю. Вивчення комбінацій.

Руки рук: позиції рук, положення кисті та пальців рук, вправи для розвитку рухливості та координації рук, віяло кистями вперед та назад.

Ходи:

подовжений крок;

подовжений крок із двома наступними переступаннями;

Ковзний боковий крок із наступним підйомом на півпальці (pas glissade).

Потрійні переступання за IV прямою позицією на півпальцях і в напівприсіданні з напівобертамитулубу й ніг; Гран па де ша (grand pas de chat).

Ранверсе (renversé) назовні і всередину на 45° і 90°: у напівприсіданні; – із півпальців; – зі стрибка.

Характерний падебаск (pas de basque).

Підтримка дівчини за талію – ноги дівчини в IV прямій позиції в напівприсіданні, корпус відкинутий назад на руку партнера, який робить випад у бік партнерки.

Елементи танцю «Севільяна» :

робота рук;

основний крок танцю;

основні фігури танцю;

основні положення в парах.

Різноманітні вистукування.

Робота з віялами.

Робота з хусткою.

Тема 4.5. Елементи циганського танцю. Вивчення комбінацій

положення ніг і рук;

рухи кистей рук;

рухи рук;

рухи плечей;

основні кроки;

«гармошка»;

Перегинання тулубу;

мазки півпальцями з акцентом «до себе»; – «плескачі» (чол.) в долоні, по стегнах, по халявах, по долівці.

Тема 4.6. Створення студентами комбінацій на середині залу та проведення частин заняття.

Створення комбінацій на середині залу на матеріалі I- IV року навчання й розучування їх з однокурсниками на практичних заняттях.

Використання програмного матеріалу попередніх курсів при створенні комбінацій.

Розвиток техніки виконання (різноманітних обертів на місці з просування та по колу, чоловічі партерні та стрибкові віртуозні технічні елементи) надання комбінаціям довершеності та виразності. Відчуття стилю, характеру, та манери.

Тема 4.7. Створення студентами етюдів на середині залу та практична постановка їх на занятті народно-сценічного танцю різних рівнів підготовки.

Підготовка та створення етюдів різного рівня складності(за завданням викладача) на матеріалі I-IV років навчання в різних характерах . Постановка

етюдів на молодших курсах та на однокурсниках відповідно до завдань. Робота студента при постановці, його методика викладання та композиційна побудова самого етюду. Практичне застосування вивченого матеріалу.

Тема 4.8. Створення сольних та парно-масових етюдів на основі вивченого матеріалу.

Підбір матеріалу, що готується до практичного показу на державний екзамen. Відповідно до можливостей студентів готуються: соло, дуети, тріо та парно - масові танці. Використовується матеріал з балетних вистав та з репертуарів професійних танцювальних колективів різних народів світу а також кращі студентські роботи.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. роб.		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. роб.
РОЗДІЛ 1. Методика вивчення та виконання рухів першого рівня складності. Елементи українського народного танцю та танців Прибалтики.												
Тема 1.1. Предмет, мета, завдання, основні поняття курсу «Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю».	10	2				8	13	1				12
Тема 1.2. Опанування технікою виконання вправ екзерсису першого рівня складності	16		6			10	14		2			12
Тема 1.3. Опанування технікою виконання елементів українського народного танцю.	16		6			10	14		2			12
Тема 1.4. Побудова заняття з народно - сценічного танцю.	14		6			8	12					12
Тема 1.5. Музичне оформлення заняття народно-сценічного танцю	14		6			8	14		2			12
Тема 1.6. Вправи на середині залу (перший рівень складності).	16		6			10	12					12
Тема 1.7.Танцювальне мистецтво Прибалтики.	10	2				8	13	1				12

Тема 1.8. Елементи танців народів Прибалтики.	14		6			8	14		2			12
Тема 1.9. Навчальні комбінації та етюдна робота.	16		6			10	18					18
Тема 1.10. Створення розгорнутих етюдів на середині залу.	20		8		2	10	20		2			18
РОЗДІЛ 2 танцювальне мистецтво Молдови, Італії та Закавказзя.												
Тема 2.1. Вправи екзерсису (другий рівень складності).	16		6			10	12					12
Тема 2.2. Вправи на середині залу(другий рівень складності).	14		6			8	14		2			12
Тема 2.3. Танцювальне мистецтво Молдови та Італії.	10	2				8	13	1				12
Тема 2.4. Елементи італійського танцю.	16		6			10	14		2			12
Тема 2.5. Елементи молдавського танцю. Постановка комбінацій.	16		6			10	16		2			14
Тема 2.6. Танцювальне мистецтво Закавказзя.	10	2				8	13	1				12
Тема 2.7. Елементи танців Закавказзя. Постановка комбінацій.	16		6			10	14		2			12
Тема 2.8. Створення навчальних комбінацій екзерсису.	16		8			8	18					18
Тема 2.9. Створення розгорнутих етюдів на середині зали.	20		8		2	10	20		2			18
РОЗДІЛ 3. Танцювальне мистецтво Польщі та Угорщини.												
Тема 3.1. Вправи екзерсису (третій рівень складності)	16		6			10	14		2			12
Тема 3.2. Вправи на середині залу (треті рівень складності)	16		6			10	12					12
Тема 3.3. Створення студентами комбінацій екзерсису та проведення частини заняття на практичних заняттях.	16		6			10	14		2			12
Тема 3.4. Танцювальне мистецтво Польщі.	10	2				8	14	2				12
Тема 3.5. Елементи Польського характерного танцю.	16		6			10	14		2			12
Тема 3.6. Танцювальне мистецтво Угорщини.	10	2				8	14	2				12
Тема 3.7. Елементи угорського народного танцю «Чардаш», «Пантазоо»	16		6			10	14		2			12
Тема 3.8. Створення навчальних комбінацій екзерсису	16		8			8	18					18
Тема 3.9. Створення розгорнутих етюдів на середині залу.	18		8			10	20		2			18
РОЗДІЛ 4. Танцювальне мистецтво Іспанії. Циганський народний танець.												
Тема 4.1. Вправи екзерсису (четвертий рівень складності)	16		6			10	14		2			12
Тема 4.2. Вправи на середині залу, удосконалення техніки виконання рухів, складних та віртуозних вправ.	16		6			10	12					12
Тема 4.3. Танцювальне мистецтво Іспанського та Циганського народів.	12	4				8	14	2				12
Тема 4.4. Елементи Іспанського танцю. Вивчення комбінацій.	14		6			8	14		2			12

Тема. 4.5. Елементи циганського танцю. Вивчення комбінацій	14		6			8	14		2			12
Тема 4.6. Створення студентами комбінацій на середині залу та проведення частин заняття.	16		6			10	18					18
Тема 4.7. Створення студентами етюдів на середині залу та практична постановка їх на занятті народно-сценічного танцю різних рівнів підготовки.	18		8			10	20		2			18
Тема 4.8. Створення сольних та парно-масових етюдів на основі вивченого матеріалу.	20		8		2	10	22		2		2	18
Усього годин	540	16	188		6	330	540	10	40		2	488

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Методика вивчення та виконання рухів першого рівня складності. Елементи українського народного танцю та танців Прибалтики			
1	Тема 1.1. Предмет, мета, завдання, основні поняття курсу «Теорія і методика народно-сценічного танцю».	2	1
2	Тема 1.7.Танцювальне мистецтво Прибалтики.	2	1
РОЗДІЛ 2 танцювальне мистецтво Молдови, Італії та Закавказзя.			
1	Тема 2.3. Танцювальне мистецтво Молдови та Італії.	2	1
2	Тема 2.6. Танцювальне мистецтво Закавказзя.	2	1
РОЗДІЛ 3. Танцювальне мистецтво Польщі та Угорщини.			
1	Тема 3.4. Танцювальне мистецтво Польщі.	2	2
2	Тема 3.6. Танцювальне мистецтво Угорщини.	2	2
РОЗДІЛ 4. Танцювальне мистецтво Іспанії. Циганський народний танець.			
1	Тема 4.3. Танцювальне мистецтво Іспанського та Циганського народів.	4	2
Усього годин		16	10

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Методика вивчення та виконання рухів першого рівня складності. Елементи українського народного танцю та танців Прибалтики			
1	Тема 1.2. Опанування технікою виконання вправ екзерсису першого рівня складності	6	2
2	Тема 1.3. Опанування технікою виконання елементів українського народного танцю.	6	2
3	Тема 1.4. Побудова заняття з народно - сценічного танцю.	6	
4	Тема 1.5. Музичне оформлення заняття народно-сценічного танцю	6	2

5	Тема 1.6. Вправи на середині залу (перший рівень складності).	6	
6	Тема 1.8. Елементи танців народів Прибалтики.	6	2
7	Тема 1.9. Навчальні комбінації та етюдна робота.	6	
8	Тема 1.10. Створення розгорнутих етюдів на середині залу.	8	2
РОЗДІЛ 2 танцювальне мистецтво Молдови, Італії та Закавказзя.			
1	Тема 2.1. Вправи екзерсису (другий рівень складності).	6	
2	Тема 2.2. Вправи на середині залу(другий рівень складності).	6	2
3	Тема 2.4. Елементи італійського танцю.	6	2
4	Тема 2.5. Елементи молдавського танцю. Постановка комбінацій.	6	2
5	Тема 2.7. Елементи танців Закавказзя. Постановка комбінацій.	6	2
6	Тема 2.8. Створення навчальних комбінацій екзерсису.	8	
7	Тема 2.9. Створення розгорнутих етюдів на середині зали.	8	2
РОЗДІЛ 3. Танцювальне мистецтво Польщі та Угорщини.			
1	Тема 3.1. Вправи екзерсису (третій рівень складності)	6	2
2	Тема 3.2. Вправи на середині залу (третій рівень складності)	6	
3	Тема 3.3. Створення студентами комбінацій екзерсису та проведення частини заняття на практичних заняттях.	6	2
4	Тема 3.5. Елементи Польського характерного танцю.	6	2
5	Тема 3.7. Елементи угорського народного танцю «Чардаш», «Пантазоо»	6	2
6	Тема 3.8. Створення навчальних комбінацій екзерсису	8	
7	Тема 3.9. Створення розгорнутих етюдів на середині залу.	8	2
РОЗДІЛ 4. Танцювальне мистецтво Іспанії. Циганський народний танець.			
1	Тема 4.1. Вправи екзерсису (четвертий рівень складності)	6	2
2	Тема 4.2. Вправи на середині залу, удосконалення техніки виконання рухів, складних та віртуозних вправ.	6	
3	Тема 4.4. Елементи Іспанського танцю. Вивчення комбінацій.	6	2
4	Тема 4.5. Елементи циганського танцю. Вивчення комбінацій	6	2

5	Тема 4.6. Створення студентами комбінацій на середині залу та проведення частин заняття.	6	
6	Тема 4.7. Створення студентами етюдів на середині залу та практична постановка їх на занятті народно-сценічного танцю різних рівнів підготовки.	8	2
7	Тема 4.8. Створення сольних та парно-масових етюдів на основі вивченого матеріалу.	8	2
Разом		188	40

Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Методика вивчення та виконання рухів першого рівня складності. Елементи українського народного танцю та танців Прибалтики			
1	Тема 1.1. Предмет, мета, завдання, основні поняття курсу «Теорія і методика народно-сценічного танцю».	8	12
2	Тема 1.2. Опанування технікою виконання вправ екзерсису першого рівня складності	10	12
3	Тема 1.3. Опанування технікою виконання елементів українського народного танцю.	10	12
4	Тема 1.4. Побудова заняття з народно - сценічного танцю.	8	12
5	Тема 1.5. Музичне оформлення заняття народно-сценічного танцю	8	12
6	Тема 1.6. Вправи на середині залу (перший рівень складності).	10	12
7	Тема 1.7.Танцювальне мистецтво Прибалтики.	8	12
8	Тема 1.8. Елементи танців народів Прибалтики.	8	12
9	Тема 1.9. Навчальні комбінації та етюдна робота.	10	18
10	Тема 1.10. Створення розгорнутих етюдів на середині залу.	10	18
РОЗДІЛ 2 танцювальне мистецтво Молдови, Італії та Закавказзя.			
1	Тема 2.1. Вправи екзерсису (другий рівень складності).	10	12
2	Тема 2.2. Вправи на середині залу(другий рівень складності).	8	12
3	Тема 2.3. Танцювальне мистецтво Молдови та Італії.	8	12
4	Тема 2.4. Елементи італійського танцю.	10	12
5	Тема 2.5. Елементи молдавського танцю. Постановка комбінацій.	10	14
6	Тема 2.6. Танцювальне мистецтво Закавказзя.	8	12
7	Тема 2.7. Елементи танців Закавказзя. Постановка комбінацій.	10	12
8	Тема 2.8. Створення навчальних комбінацій екзерсису.	8	18

9	Тема 2.9. Створення розгорнутих етюдів на середині зали.	10	18
РОЗДІЛ 3. Танцювальне мистецтво Польщі та Угорщини.			
1	Тема 3.1. Вправи екзерсису (третій рівень складності)	10	12
2	Тема 3.2. Вправи на середині залу (треті рівень складності)	10	12
3	Тема 3.3. Створення студентами комбінацій екзерсису та проведення частини заняття на практичних заняттях.	10	12
4	Тема 3.4. Танцювальне мистецтво Польщі.	8	12
5	Тема 3.5. Елементи Польського характерного танцю.	10	12
6	Тема 3.6. Танцювальне мистецтво Угорщини.	8	12
7	Тема 3.7. Елементи угорського народного танцю «Чардаш», «Пантазоо»	10	12
8	Тема 3.8. Створення навчальних комбінацій екзерсису	8	18
9	Тема 3.9. Створення розгорнутих етюдів на середині залу.	10	18
РОЗДІЛ 4. Танцювальне мистецтво Іспанії. Циганський народний танець.			
1	Тема 4.1. Вправи екзерсису (четвертий рівень складності)	10	12
2	Тема 4.2. Вправи на середині залу, удосконалення техніки виконання рухів, складних та віртуозних вправ.	10	12
3	Тема 4.3. Танцювальне мистецтво Іспанського та Циганського народів.	8	12
4	Тема 4.4. Елементи Іспанського танцю. Вивчення комбінацій.	8	12
5	Тема 4.5. Елементи циганського танцю. Вивчення комбінацій	8	12
6	Тема 4.6. Створення студентами комбінацій на середині залу та проведення частин заняття.	10	18
7	Тема 4.7. Створення студентами етюдів на середині залу та практична постановка їх на занятті народно-сценічного танцю різних рівнів підготовки.	10	18
8	Тема 4.8. Створення сольних та парно-масових етюдів на основі вивченого матеріалу.	10	18
Разом		330	488

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Володько В. *Методика викладання народно-сценічного танцю*. (1 частина).- К.,2002.
2. Володько В. *Методика викладання народно-сценічного танцю*. (2 частина).- К.,2003.
3. Володько В. *Методика викладання народно-сценічного танцю*. (3 частина).- К.,2004.

4. Василенко, К. (1982). *Танці Київщини*. К.: Мистецтво.
5. Василенко, К. (1996). *Лексика українського народно-сценічного танцю*. К.: Мистецтво.
6. Верховинець, В. (1980). *Теорія українського народного танцю*. К.: Музична Україна.
7. Голдрич, О. (2006). *Методика викладання хореографії*. Львів: «Сполом».
8. Зайцев, Є., Колесниченко, Ю. (2007). *Основи народно-сценічного танцю*. Вінниця: НОВА КНИГА.
9. Зубатов, С. (1995). *Основи викладання українського народно-сценічного танцю*. К.: ПІКПК.
10. Зайцев Є. *Основи народно-сценічного танцю*. (1 частина).- К., 1975.
11. Зайцев Є. *Основи народно-сценічного танцю*. (2 частина).- К., 1976.
12. А. Максименко, З. Омеляненко (2023) Оцінювання знань студентів-хореографів: методичний підхід. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2023, № 8-9 (132-133) Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. с. 343- 353.
13. Ткаченко І. О., Максименко А. І. Малюнок танцю як виразний засіб народно-сценічної хореографії. *Слобожанські мистецькі студії*, випуск 2, 2023. Ст.29-33.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Обладнання для занять з курсу: «Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю»: танцювальна зала, обладнана дзеркальною стінкою, станком, магнітофон, фортепіано. Дзеркала використовуються для спостереження та корегування правильного виконання рухів студентами. Станок використовується для відпрацювання окремих вправ та слугує основною опорою для танцівників при оволодінні методикою вивчення віртуозних рухів. Магнітофон ефективно використовується в освітньому процесі для музичного оформлення занять. Фортепіано використовуються для музичного супроводу занять.

В умовах дистанційного формату навчання, використовується платформа Moodle, електронна пошта, а також допоміжні програми (Viber, Zoom, WeChat).

Перелік питань до заліків та іспитів з дисципліни

1 семестр – екзамен

Питання до екзамену

1. Що є предметом та метою курсу «Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю»?
2. Охарактеризуйте витоки українського народного хореографічного мистецтва.
3. Яке значення мав народний танець у традиційних обрядах і святах?
4. Назвіть основні позиції рук та ніг у народно-сценічному танці.
5. Порівняйте особливості сценічної та автентичної форми народного танцю.

6. Розкрийте техніку виконання напівприсідань і глибоких присідань (demi-pliés, grand pliés).
7. Дайте характеристику вправам для розвитку рухливості стопи (battements tendus).
8. Що таке battements tendus jetés? Особливості виконання.
9. Вправи на ритм: у чому їхнє значення для розвитку виконавця?
10. Опишіть техніку виконання колообертальних рухів ногою по підлозі (ronde de jambe par terre).
11. Яке значення мають grands battements jetés у розвитку стрибковості та сили танцівника?
12. Поясніть роль port de bras у формуванні виразності танцівника.
13. Назвіть та охарактеризуйте основні рухи центральних областей України.
14. Як виконуються положення рук у парі в українському танці?
15. Яка техніка виконання руху «колупалочка»?
16. У чому полягає особливість рухів «вірьовочки» та «тинки»?
17. Визначте роль вихилясників у формуванні національної виразності танцю.
18. Охарактеризуйте технічно ускладнені чоловічі рухи: кабріоль, повзунець, щупак, розніжка.
19. Яке значення має «бігунець» у побудові композиції українського народного танцю?
20. Поясніть техніку виконання «зальотного кроку» (pas jetés).
21. Яка структура заняття з народно-сценічного танцю?
22. Назвіть основні складові підготовчої частини уроку.
23. Які принципи слід враховувати при формуванні основної частини заняття?
24. Чому заключна частина уроку є важливою для збереження здоров'я танцівників?
25. Порівняйте методику побудови занять у класичному та народно-сценічному танці.
26. Якими критеріями слід керуватися під час вибору музики до заняття?
27. Що таке позиціонування музики у структурі уроку?
28. Як досягається синхронізація рухів і музики?
29. Які інструменти найчастіше використовуються у музичному супроводі народного танцю?
30. Яку роль відіграють звукові ефекти у підсиленні сценічної виразності?
31. Назвіть положення рук у парі в українському народному танці.
32. Охарактеризуйте техніку виконання руху «голубці».
33. Як виконується рух «припадання»?
34. Які технічні особливості має рух «упадання»?
35. Чому важливо опановувати елементи українського народного танцю саме на середині зали?

Питання до екзамену

1. У чому особливість виконання *demi-plié* та *grand plié* у різних позиціях ніг (I, II, III, IV, V)?
2. Розкрийте техніку виконання *battements tendus* у поєднанні з маленькими кидками.
3. Як виконуються каблучні вправи у поєднанні з «вірьовочкою» та «гойдалкою»?
4. Охарактеризуйте вправи *flic-flac*: чим відрізняється виконання з переступанням та з підскоком?
5. *Rond de jambe par terre* та *rond de pied en l'air*: у чому відмінність техніки виконання?
6. Опишіть *pas tortillé* та його різновиди (одинарні, подвійні, з підніманням на півпальці).
7. Яке значення має *battement fondu* у розвитку сили та виразності танцівника?
8. Поясніть техніку виконання *battements développés* із ударами п'ятки.
9. Що таке «*Zapateado*» і які технічні особливості цього елемента?
10. Назвіть та охарактеризуйте підготовчі рухи до складних вправ: «револьтад», «штопор», «повзунець».
11. Яке значення мають вправи на середині залу для розвитку пластичності корпусу і рук?
12. Як використання поз і ракурсів національних танців впливає на виразність виконавця?
13. Які вправи готують студента до оволодіння віртуозною чоловічою технікою?
14. Дайте загальну характеристику танцювального мистецтва Молдови.
15. Назвіть специфічні риси музичного супроводу та сценічного костюма в італійських народних танцях.
16. Які особливості має композиційна побудова молдавських танців?
17. У чому полягає своєрідність танцювальної лексики Італії?
18. Які позиції рук та ніг характерні для італійського танцю?
19. Опишіть техніку роботи з тамбурином.
20. Як виконується *pas de basque* у народно-сценічній манері?
21. У чому відмінність *pas ballonné* та *pas balancé*?
22. Охарактеризуйте техніку *battement tendu jeté* з ударом носком по підлозі (*piqué*).
23. Яке значення мають зіскоки в II позицію та підскоки у повороті для стилістики італійських танців?
24. Опишіть положення рук і ніг у танці «Молдовеняска».
25. Які основні рухи складають лексику танцю «Хора»?
26. Охарактеризуйте кроки та стрибки танцю «Бетута».
27. У чому особливість постановки комбінацій молдавських танців?
28. Яку роль відіграють парні форми у молдавських танцях?
29. Назвіть основні особливості танцювального мистецтва Азербайджану, Вірменії та Грузії.

30. Яку роль відіграє національний колорит музики у танцях Закавказзя?
31. Які риси композиційних побудов властиві закавказьким танцям?
32. Які характерні рухи входять до азербайджанського танцю («сюзме», «хирдалик», «гопбанмак»)?
33. У чому полягає специфіка виконання вірменського танцю («двелі», «сюзьма», «манруки», «чатма»)?
34. Які технічні особливості грузинських танців (рухи на пальцях, на колінах, «чаквра», «бруні»)?
35. Порівняйте чоловічу та жіночу манеру виконання у грузинському танці.
36. Як інтегрувати пози класичного танцю у побудову комбінацій народно-сценічного характеру?
37. Які вправи другого рівня складності можна використати в характері молдавського чи італійського танцю?
38. Як забезпечити єдність техніки та стилістики при створенні навчальних комбінацій?
39. Які принципи поєднання рухів у створенні етюдів на основі елементів танців Молдови, Італії та Закавказзя?
40. У чому полягає специфіка побудови етюду «Тарантела» або «Хора»?
41. Які особливості мають етюди на основі грузинських танців («Картулі», «Мхедрулі»)?
42. Яке значення має робота в парі та ансамблевисть у побудові етюдів?

6 семестр – екзамен

Питання до екзамену

1. У чому полягає специфіка виконання *grand plié* за I прямою позицією з поворотом колін?
2. Охарактеризуйте вправи *battements tendus* третього рівня складності.
3. Поясніть відмінності між каблучними вправами у поєднанні з «колупалочкою» та дрібними вистукуваннями.
4. У чому полягає техніка виконання *battements tendus jetés* із «віялом»?
5. Які особливості має поєднання *rond de jambe* з нахилами тулуба та виконанням на повному присіданні?
6. Що нового вносить у техніку *pas tortillé* стрибок?
7. Дайте характеристику *double flic-flac*.
8. Як поєднується *battements développés* зі стрибком?
9. Вправи обличчям до станка: поясніть послідовність виконання «повзунця» з ударом стопою об підлогу.
10. У чому полягає відмінність технічних і художніх завдань вправ на середині залу третього рівня?
11. Як формується музикальність і виразність у виконанні елементів на середині?
12. Назвіть підготовчі вправи до віртуозних рухів народно-сценічного танцю.
13. Які методичні підходи до створення студентами власних комбінацій екзерсису?

14. У чому полягає педагогічна цінність проведення частини заняття студентами?
15. Як використати матеріал третього рівня складності для розбудови навчального заняття?
16. Дайте загальну характеристику польського народного танцю.
17. Назвіть основні форми польського народного танцю.
18. Охарактеризуйте національний колорит музики та костюму польського танцю.
19. У чому полягає своєрідність танцювального малюнку та лексики польського танцю?
20. Назвіть та поясніть техніку виконання елементів «Мазурки»: «ключ», «заключення», «перебір», «па галя».
21. Які особливості бігу *pas courru* у «Мазурці»?
22. Що таке «отбіане» та «голубець» у польському танці?
23. Які основні рухи притаманні «Краков'яку»?
24. Охарактеризуйте кроки та стрибки «Краков'яка» у порівнянні з «Мазуркою».
25. Дайте загальну характеристику угорського танцю.
26. Назвіть основні форми угорського танцю.
27. У чому полягає своєрідність угорського національного костюму та музики?
28. Які відмінні риси танцювальної лексики угорського танцю?
29. Які основні кроки складають основу «Чардашу»?
30. Що таке «боказо» і «голубець» в угорському танці?
31. Охарактеризуйте угорський хід.
32. Які технічно складні елементи використовуються в «Чардаші»?
33. Які рухи та підтримки є характерними для «Пантазоо»?
34. Які завдання ставляться при створенні комбінацій екзерсису третього рівня?
35. Як у комбінаціях екзерсису використовуються пози класичного танцю?
36. Які елементи народно-сценічних танців Польщі та Угорщини можна інтегрувати у вправи екзерсису?
37. Які принципи побудови етюдів на основі польських і угорських танців?
38. У чому полягає академічність виконання етюдів?
39. Які етюди можуть бути створені на основі вивченого матеріалу («Чардаш», «Мазурка», «Краков'як» тощо)?
40. Як у етюдах формується ансамблевість та партнерська взаємодія?
41. Які складні елементи та підтримки можна включати у постановку?

8 семестр – залік

Питання до заліку

1. Назвіть особливості виконання *demi-plié* та *grand plié* за I, II, V позиціями з нахилом тулуба.
2. Що таке «балянсуар» і як його поєднують з ковзанням на опорній нозі?

3. У чому полягає різниця між «ножицями» та «віялом» у виконанні *grand battements jetés*?
4. Які особливості виконання піруетів *en dehors* та *en dedans* на IV курсі?
5. Розкрийте методику виконання хвилеподібного руху тулуба у вправі біля станка.
6. Які принципи ускладнення вправ на середині залу для розвитку витривалості та координації?
7. Як поєднувати складні рухи в комбінаціях на середині залу?
8. Дайте характеристику іспанського народного танцю: форми, тематика, особливості музики та костюму.
9. Які характерні риси танців циганського народу?
10. Порівняйте своєрідність танцювальної лексики іспанського та циганського танцю.
11. Які особливості роботи рук у іспанському танці?
12. Охарактеризуйте основні кроки «Севільяни».
13. Які атрибути використовуються в іспанському танці (віяло, хустка тощо) і як їх застосовують?
14. Поясніть виконання характерного *pas de basque* у стилі іспанського танцю.
15. Назвіть і поясніть базові кроки циганського танцю.
16. Яке значення мають рухи рук, кистей і плечей у циганському танці?
17. Що таке «гармошка» та «плескачі» і як вони виконуються?
18. Які принципи слід враховувати студентам при створенні комбінацій на середині залу?
19. Як використовувати програмний матеріал попередніх курсів при складанні нових комбінацій?
20. Які методичні завдання стоять перед студентом при створенні етюду для молодших курсів?
21. Як етюд сприяє розвитку ансамблевості у студентів?
22. Які принципи добору матеріалу для сольного та дуетного етюду?
23. Чим відрізняється побудова масового етюду від сольного?
24. Які приклади балетної класики або професійного репертуару можуть бути використані у студентських етюдах?